

Hankalat aiheet

Henriikka Kangaskoski, Raisa Cacciatore

Laseke tutkimus / kokemukset kentältä

- Kolme hankalaa aihetta nousee esille jatkuvasti:

1. Unnutus
2. ”Vaaralliset aikuiset”
3. Lisääntymisestä puhuminen

Mikä niistä tekee vaikeita?

- Tabu
- Häpeä
- Ei sanoja
- Ei puhumisen perinnettä
- Väärin ymmärrykset
- Henkilökohtainen ja herkkä asia
- Pelottava asia
- Ei ole tietoa / taitoa miten puhua
- Kokemus, miten itseä kohdeltu lapsena

Ammattilaisten kommentteja

- ”Tästä puhumattomuuden taustasta oppineena olen aina puhunut lapsille niin töissä kuin omille lapsilleni kaikista ihan lapsen tasoisesti ja oikeilla sanoilla.”
- ”Aikaisemmin olen ehkä itsekkin ollut todella arka puhumaan näistä asioista. Olen tietoisesti jopa vähän vältellytkin aihetta.”
- ”Lapsille on ollut huomattavasti helpompaa puhua. Heidän suhtautumisensa on ihailtavan avointa ja uteliasta. Joitakin ehkä hieman naurattaa, mutta yleensä tuokiot ovat olleet mukavia ja niissä on tullut ihan mielenkiintoisia aiheita ja kysymyksiä esille.”
- ”Kun oma suhtautumiseni on luonteva, huomaan sen tarttuvan lapsiin ja vähitellen myös vanhempiin.”

Unnutus

- **Voit puhua lapselle näin:**

”Ai löysit sieltä hienon pippelin / pimpin/ joku muu. Pippeliin / pimppiin koskeminen voi tuntua mukavalta ja sitä sanotaan unnutukseksi. Sitä voi tehdä omassa rauhassa, vaikka nukkumaan mennessä. Silloin kun muut eivät katsele.”

Unnutus pähkinän kuoressa

- Itsensä tutkimista ja koskettamista
- Tavoitteena on hakea mielihyvää, lohtua, ajankulua, rauhoittumista
- Lapsi tarvitsee asiallista ohjausta siihen, että unnutus on yksityistä, ei julkista. Lapsi ei yhdistä siihen häpeää.
- Unnutus on turvallista
- Mukavaa monista lapsista

Ammattilaisten kommentteja

- ”Unnutus; vanhemmat suhtautuvat tähän aika rennosti ja siitä voi puhua ilman häpeää.”
- ”Lapsi pitää itsensä hereillä unuttamalla, joskus menee ihan hikipäätouhuksi niin ohjaamme hyvään nukkuma asentoon että saisi unta.”
- ”Tieto siitä, että unnutus kuuluu monen lapsen normaaliin toimintaan usein helpottaa vanhempia.”

”Vaaralliset aikuiset”

- **Voit puhua asiasta lapselle näin:**

”On olemassa aikuisia, jotka eivät halua noudattaa yhteisiä sääntöjä. He voivat esimerkiksi haluta katsoa, koskea, kuvata tai puhua sinun ikiomista paikoistasi, jotka ovat uimapuvun alla.”

- **Ole itse rauhallinen**

- **On olemassa vaaroja, mutta myös keinoja selvitä!**

- **Kun lapsi saa rauhallisen ja turvallisen tiedon sinulta, hän uskaltaa itse ottaa asian puheeksi tarvittaessa.**

- **Opeta turvataidot samoin rauhallisesti ja iloisesti!**

- **Turvaohjeita on liikenteessä ja kehossa.**

Lisääntyminen

- **Miten puhua lapsen kanssa?**
Esimerkiksi näin:
- **Missä vauva on:**
"Vauva asuu ja kasvaa kohdussa /
vauvan kodissa, naisen vatsassa."

Puhu lisääntymisestä lapsen kanssa

- **Mistä vauva tulee ulos:**

"Lapsi joko syntyy synnytyskanavaa pitkin / pimpin kautta / vauvareiästä. Tai vauva voidaan myös leikata vatsasta keisarinleikkauksella."

- **Miten vauva pääsee sisään kohtuun:**

"Tarvitaan siemen mieheltä ja naiselta tai lääkäri voi antaa myös lahjasiemenen. Vauvan siemen laitetaan naisen kohtuun vauvareiän / pimpin kautta, joko pippelillä tai lääkeruiskulla."

Voi myös lisätä: "Pimppiin eivät lapset saa laittaa mitään, niin kuin ei korvaan tai nenänreikäänkään, koska se on vaarallista."

Ammattilaisten kokemuksia

”Viime viikolla kävin muutaman lapsen kanssa mielenkiintoisen lisääntymiskeskustelun ja oli hauska huomata, että se ei tuntunut omasta mielestä mitenkään vaikealta osasin esittää hyviä lisäkysymyksiä.”

”Oli yksi kirja joka johdatteli aiheeseen tosi avoimesti. Meillä aikuisilla saattaa se häpeä ja puna poskille nousta, mutta lapsethan käsittelevät aihetta omilla tietotaidoillaan eivätkä välttämättä moksiskaan, ajattelevat vain, että okei!”

”Vanhempien kanssa kannattaa ottaa lisääntyminen aiheen käsittely viimeistään vasukeskustelussa. Että miten teidän perheessänne asia on käsitelty tai miten haluaisitte että aihetta käsiteltävän päiväkodissa?”

Miksi puhua näistä aiheista lapsen kanssa?

- Lapsi saa tietoa ihmisenä olemisesta turvalliselta aikuiselta
- Kun olet avannut keskusteluyhteyden lapsen kanssa myös herkkien tai hankalalta tuntuvien aiheiden kohdalla, annat mallin lapselle, että kaikesta voi puhua tutun turvallisen aikuisen kanssa.
- Annat samalla mallin myönteisestä asenteesta aiheita kohtaan
- Aiheista ei ehkä muodostu tabu seuraavalle sukupolvelle
- Opetat lapselle myös taitoja mitä tehdä, jos lapsi kohtaa tilanteen, joka tuntuu kurjalta.
- Opetat samalla, että kaikki kehonosat ovat arvokkaita ja tärkeitä.

Jos kysymys yllättää?

Voit aina vastata: "Olipa hyvä kysymys! Palataan tähän, kun olemme kotona / kirjan ääressä ym."

Saat aikaa valmistautua keskusteluun ja voit lainata esimerkiksi kuvakirjan tueksi.

Älä hämmenny lasten nähden, jos mahdollista! Etenkään älä paheksu lapsen kysymystä.

Ennakoi jo tulevaa: lapsilta tulee kysymyksiä hankalaltakin tuntuviin aiheisiin! Valmistaudu.

Ikätasoisuus

- **Kerro lapselle aiheista sellaisilla sanoilla jotka ovat tuttuja ja joita lapsi ymmärtää.**
- **Kerro asioista yksinkertaisesti lapselle ymmärrettävällä tavalla.**
- **Saat apua ja tukea jo valmiista malleista ja materiaaleista.**
- **Älä pelkää liikaa tietoa, sillä lapsi kuvittelee asiat ikätasoisesti, eikä häntä kiinnosta tehdä asioita, jotka eivät ole hänen kehitystasonsa mukaisia.**
 - Suojele lasta kuitenkin aikuisten asioilta, kuten pornolta, sekä väkivallalta, väärältä tiedolta ja kielteiseltä asenteelta.
- **Lapsi voi käsitellä uutta tietoa leikeissään.**

Tsemppiä puhumisen aloittamiseen!

